

A^o: 1830.

BREDASCHE

Staat-, Letterkundig-,

Nieuws-

Donderdag



No. 182.

COURANT.

en Wetenschappelijk
Blad.

den 30 December.

BERIGT AAN HET PUBLIEK.

De uitgevers der Bredasche Courant achten het zich tot eenen aangenamen pligt, hunne dankbetuigingen aan het publiek kenbaar te maken voor de aanmoedigingen welke zij, gedurende het nu bijna afgelopen jaar, in hunne onderneming mogten ontvangen. Getrouw aan hunne *inleiding* bij het nieuw aanvangen tijdperk (1830), waren zij acht maanden werkzaam, en volgden den rigtsnoer die zij daarin zich zelve hadden voorgeschreven, toen de gebeurtenissen in het zuiden van het rijk, hen dwongen, om in het belang van het belangstellend publiek, van dit plan eenigzins af te wijken. De uitgave der Courant en den regel die zij daarbij volgden, was van de gebeurtenissen afhankelijk en daardoor ook slechts voorloopig. De aanvang van een nieuw tijdperk, verplicht hen nu, in het belang van het publiek en in dat der onderneming, eenen vasten regel aan te geven, zoowel wat de uitgave als de prijs bepaling treft.

De Bredasche Courant zal, te beginnen met 1 Januarij 1831, zoo veel als de omstandigheden en gebeurtenissen het gedogen, aan haren titel beantwoordende, vijf malen in iedere week verschijnen; — te weten: des *Zondags, Dingsdags, Woensdags, Vrijdags* en *Zaturdags*. Hiervan zullen drie nummers, geregeld, op heele vellen, in hetzelfde formaat als thans, gedrukt worden; terwijl de twee overige nummers op halve vellen, zullen verschijnen; — wordende de prijs, in plaats van f 5,85, thans op f 4,60, vrachtvrij door het geheele koninkrijk, en f 4 binnen de stad, per kwartaal, bepaald.

De uitgevers brengen hierbij nog ter kennis hunner geabonneerden dat de prijs voor de laatste 3 maanden van 1830, niet meer is dan f 5,85. Van onderscheiden kanten hebben zij de onaangename mededeeling ontvangen, dat sommige hunner Correspondenten meer dan dit vast gestelde montant vorderen dit kan niet anders dan schadelijk aan het debiet van hun Blad zijn.

BROESE & COMP.

N E D E R L A N D E N.

BREDA, den 29sten December.

Wij ontvangen heden zekere berigten, dat de belgische troepen, het dorp Baarle-Nassau, verlaten hebben, met achterlating van een 500 tal der hunnen welke in Baarle-Hertog gecantonueerd zijn gebleven.

-- Gisteren nacht, was men, zoo het scheen, alhier beducht voor eenen aanval van den kant van Poppel; 's avonds laat werden er nog eenige aanstalten gemaakt, om alle overvalling voor te komen. Heden nacht is er wederom een sterk en buitengewoon piket van het garnizoen, gekommandeerd geweest. Alles is echter rustig in den omtrek gebleven, en geene vijanden hebben zich bij onze voorposten vertoond.

-- Uit de officiële berigten aangaande het gebeurde te Valkenswaard, bij Eindhoven, hebben wij de volgende bijzonderheden nog vernomen: De muitelingen kwamen 40 à 50 in getal, van den straatweg van Hasselt, omtrent 11 uren des avonds, in het dorp aan. In de eerste herberg daar zij kwamen, namen zij 4 personen met geweld mede, om hen naar den burgemeester te brengen, maar gingen, in plaats van naar dien, het eerst naar den ontvanger, den heer *Loef Schuphoven*. Toen de roovers met geweld het huis ingebroken waren, hebben zij, uit naam van den generaal *Daine*, eerst al de rijks gelden, ten bedrage eener som van 800 guldens, opgeligt, hiermede niet tevreden, hebben zij, het geheele huis doorzoekende, van den heer *Loef Schuphoven* het navolgende geroofd: een paar honderd guldens in specie; 24 zilveren lepels en vorken, vier gouden zakhorlogien, een aanzienlijke partij juwelen colliers, brazeletten, etc.; twaalf effecten werkelijke schuld van fl. 1,000, russische coupons en verder al het linnen en alle kleedingstukken.

Den heer *L. Schuphoven* hebben zij gevangen medegevoerd, om hem voor den verrader *Daine* te brengen, doch zonder hem geweld aan te doen. Daarentegen hebben die roovers twee amb-

tenaren der in- en uitgaande regten, eerst ontwapend en toen mishandeld; een hunner, den heer *van de Lahr Bonga*, hebben zij met de bajonet een steek in de zijde gegeven, met de kolf van het geweer op den grond gestoten en op de borst gestampt, ten gevolge waarvan hij gevaarlijk ziek ligt. Tegen middernacht hebben de roovers het dorp verlaten, naar Hasselt terugkeerende.

-- Door Z. M. is tot burgemeester der stad Tilburg benoemd, de Heer *J. N. van Diepen Jz.*, lid der provinciale Staten van Noord-Brabant, en zulks in plaats van den Heer *J. A. van Meurs*, die met 2 Januarij 1831 als zoodanig zal aftreden, en aan wien Hoogstdezelfs dank is betuigd voor zijne bewezene diensten.

-- Wij lezen in de Staats-Courant van heden, het volgende berigt:

Bij eenen brief van den Generaal-Majoor *Dibbets*, opperbevelhebber der vesting Maastricht, van den 22sten dezer, werd bereids aangekondigd, dat de opstandelingen, ongeacht de bestaande wapenschorsing, die plaats met sterke magt naderden, en dat, onder anderen, de post uit Aken, te Keer, 1½ uur van Maastricht, den geheelen dag was aangehouden, zoodat hij, in stede van des morgens vroeg, eerst laat in den avond was aangekomen. Thans berigt genoemde opperbevelhebber, onder dagteekening van den 23sten dezer, dat het dien morgen, bij gelegenheid eene sterke verkenning onder bevel van den kolonel *von Quadt*, op den weg naar Meerssen, tot een gevecht tusschen 's Konings troepen en de opstandelingen was gekomen. *Op onze troepen was het eerst vuur gegeven*, waarop de muitelingen uit hunne positie aldaar zijn verdreven. Het halve flank-bataillon der 8ste afdeeling infanterie hoewel alle jonge soldaten, heeft zich dapper gedragen. Een eskadron kurassiers, onder kommando van den Ritmeester *Morbottter*, heeft niet kunnen chargeren, uithoofde van het doorweekt terrein. De 1ste Luitenant *Clement*, van het 3de bataillon veld-artillerie, met 2 zesponders, heeft zich mede onderscheiden. Zes man van de 8ste afdeeling, waaronder twee onder-officieren, mitsgaders twee kanonniers, zijn gekwetst. Een enkel korporaal is achtergebleven, en in de handen der muitelingen gevallen. De laatste hebben vele dooden en zwaar gekwetsten. Twaalf krijgsgevangenen zijn te Maastricht binnengebragt. De Generaal geeft de verzekering, dat van onze zijde de wapenschorsing in geenon deele is geschonden, doch dat het al meer en meer naderen der opstandelingen, alle verkenning uit de vesting ten laatste geheel zou hebben belet.

Wij lezen in het *Journal de Louvain*:

» Het is bekend, dat de nationale vergadering van Frankrijk, door middel van hare comités, alle de onderscheiden takken des gezags bestuurd en de geschiedenis leert ons, welke beklagelijke gevolgen deze verwarring van magten gehad heeft. De comités van justitie, van diplomatie, van oorlog, bestaan, zoo niet bij uitsluiting, ten minste voor het grootste gedeelte, uit leden van het belgische congres, gelijk mede het provisioneel gouvernement uit leden van hetzelfde zamengesteld is.

» Zou ons congres naar eene nationale vergadering gelijken? Ja, indien de bekwaamheden, de belangeloosheid, de zielskracht en den beslissenden gang in hetzelfde gevonden wierd van die nationale vergadering, welke, in 1793, Frankrijk gered, in de volgende al de koningen vernederd en de geheele diplomatie naar hare hand gesteld heeft, door de roemrijke traktaten van Bazel, 's Hage, enz., welke niet door bespottelijk-bedriegelijke wapenschorsingen vooraf gegaan zijn geworden.

» Het is waar, de diplomaten der conventie gaven geene kostbare maaltijden aan vermogende vreemdelingen, wanneer de arbeidende volksklasse gebrek aan arbeid en aan brood had."

-- Wij lezen, in een Antwerpsch dagblad, eenen brief, waarvan het volgende een uittreksel is.

» Ik mag vrij de dagbladen lezen in den politieken thermome-

ter raadplegen, ik zie geen einde aan de zaken. Ik vraag, dat de mogendheden, welke zich met onze zaken schijnen te bemoeijen, na verklaard te hebben, zich niet met doornen te zullen inlaten, alleen klaar water zullen aanbrengen, zangezien koning Willem een hoofd heeft, dat alleen tegen alle diplomatische koppen bestand is. Wij hebben een twaalfstal koningen in het oog, groot en klein, nationale en buitenlandsche, doch ik zie er niet een die niet in onze schoen past. Het gepraat van het congres geeft ons ook weinig; onze regenten voeren niets uit, behalve, dat zij eene overvloedige menigte posten aan alle middelmatig van verstand bedeedden schenken, intusschen neemt de ellende des volks, gedurig toe en wij leven allen als in een verdoving.

Wij moeten met eene daad van gewigt eindigen, zoo dat onze roemrijke omwenteling, gelijk ze genoemd wordt, een onvergelykelijken luister bekomt. Frankrijk bedriegt en verradt ons. De revolutie in dat land, die wij aangesapt hebben, heeft ons in het nauw gebracht. Franschen zijn het geweest, die te Brussel, den 20sten stopt toegesproken hebben. En echter worden wij thans door Frankrijk verlaten; het wil ons niet erkennen; dezelfde ambassadeur heeft ons laten zitten, om zich naar de hoofdplaats der moerassen en der Barbaren te begeven. Welken laten wij dan toonen, dat wij nog dezelfde Belgen als ten tijde van Julius Cezar zijn. Laten wij Frankrijk den oorlog verklaren, en daar de Franschen spreken van Parijs te verlaten, moeten wij ons onmiddellijk de veld begaven en fier op die hoofdstad aantrekken. Indien wij Frankrijk veroveren, zullen wij het bij België inlijven, indien de Franschen daarentegen ons veroveren, dan zullen zij ons inlijven. De zaak zal uit wezen en de mogendheden zullen er niets in te zeggen hebben.

LIJST DER GEVANGENE OFFICIEREN.

Artillerie. Generaal-Majoor Soheparn.

GENIE. Luitenant Kolonel Versteegh, Kapitein Blanken, 1ste Luitenant Neot, 2de Luitenant Storm van Groenou, Onder-luitenant Gemets.

ARTILLERIE. Majoor Muller, Kapitein Boonkens, 1ste Luitenant Serg.

INFANTERIE

3de Afd. Majoor Knoll, Techters, 7de Afd. Kapitein Voet Pan-
 1ste Luitenant van Hemert en Kugelbert van Bevervoor-
 4de Afd. 1ste Luitenant Meinhard, 2de Luitenant Grond.
 10de Afd. Van der Meulen, 14de Afd. Kapitein de Lava, 2de
 Luitenant-Adjutant Ter Mijtelen, 1ste Luitenant Brenwald en
 Voogd, 2de Luitenant Rappard, 2de Luitenant Hirschman. 10de
 Afd. 1ste Luitenant Kwartiermeester Hazeliagh, 2de Luitenant
 Orbio de Castro, 2de Luitenant Vos van Rijswijk,
 2de Luitenant van Angls, 2de Luitenant Vinckhuisen.

De Doornik. GENIE, Luitenant Kolonel Oortwijn, Kapitein van
 Oortwijn, Kapitein van den Kethoff, 1ste Luitenant van den Hart-
 beek, Intendant de Febre, Chirurgijn, 3de Klasse Lampes.

ARTILLERIE. Majoor de Barry, 1ste Luitenant Majoor Vos van
 Rijswijk, Kapitein Douglas, Geelincx en Van Meurs, 1ste Luitenant
 Heber, Massouy, Flugie en Engelberts.

De Doornik. 1ste Luitenant der ARTILLERIE Lobensels en van
 der Wijk, 2de Luitenant Bengers, Tindal, Geelincx, van Glans-
 beek en Hoetwegen.

INFANTERIE. 3de Afd. 2de Luitenant Berghaver, Schimpf,
 Wegenhuisen, Paets, Pfeiffer, Swemer, van der Poort, Hoedt,
 Spors, Jonck, Frackers, van Denter, van Reutl. Nog 3de Afd.
 Majoor Herr, id. Voigt, Kapitein Schempf, Bos, Geijer, Schaat,
 Meisler, Exier, Feelen en Kapitein van Kleeding Pfeiffer, 2de
 Luitenant-Kwartiermeester Bec, 1ste Luitenant Maj, Wilson,
 Harlsteen, van der Linden, Beyser, Klein, Scheers, de Jongh,
 de Ravallet, 2de Luitenant Vanant, Boon, Friendt, Schwisbeep.

1ste Afd. 1ste Luitenant Kwartiermeester van der Sloot, 2de Luitenant
 de la Paissiere, Hoondonk, Bos, de Hamon, 6de Afd.
 Luitenant Sleurs.

10de Afd. Luit.-Ko. Aberson, Majoor Lambert, 1ste Luitenant Gre-
 vcoeur, Sindikus, Sluiter, 2de Luitenant Liebout, Schuller.

In Bergen. ARTILLERIE, Kapitein Kwartiermeester van Wee-
 men, Kapitein van Kleeding Boskens, 1ste Luitenant Majoor Oost-
 hout, Kapitein van Deinsen.

INFANTERIE. 3de Afd. 1ste Luitenant van Dijk.
Philippville. Kolonel van Teilingen.
Marienburg. Plaatskommandant van Hogenhausen.
Brussel. Plaatsmajoor Andrau.

(De uit België vertrokken en op hun woord of als vreemdeling
 zullen wij in onz nummer van morgen mededeelen.)

's GRAVENHAGE, den 27sten December.

Donderdag aanstaande zal alhier ten tweedenmale eene voor-
 stelling van *La Muette de Portici* plaats hebben.

Gisteren zijn alhier, ten gevolge van onvoorzigtigheid door zich
 vroeg op het ijs te wagen, twee menschen verdronken.

Morgen vertrekt de halve kompagnie kurassiers welke hier nog
 in garnizoen lag, naar Leijden.

Men wil dat het Ontwerp der nieuwe Loterij reeds moet be-
 staan, welke op de oud Hollandsche wijze zoude getrokken wor-
 den. Er zouden geene gestempelde loten meer worden ingevoerd,
 en er zoude weder loten in koop en huur kunnen verkregen worden.

F R A N K R I J K.

PARIS, den 22sten December.

Het vonnis tegen de gewezenen ministers is niet op gisteren aan
 het Parijsche publiek bekend gemaakt; integendeel was er onder
 de rondom het paleis Luxemburg zamengesette menigte, algemeen
 's avonds te 9 a 10 ure het gerucht verspreid, dat *Bellegue* ten
Perignon ter dood en de overigen tot eene aanwagdurende gevan-
 genis veroordeeld waren.

De gevangenen werden te 4 1/2 uren uit hunne gevangenis in Pe-
 tit-Luxemburg naar het kasteel van Vincennes, onder birtengewone
 omstandigheden overgebracht.

De generaal *Lafayette* had in den loop van den dag, de za-
 mengevoelde menigte in de nabijheid, bij herhaling aangesproken,
 en verzekerd, dat regt zoude geschieden, maar aan geenerlei vraag
 zoude toegegeven worden. Sommigen riepen hierop: *weg met La-
 fayette*, en de menigte, afschaan door de militaire magt terug-
 gedrongen, verkreeg gedurig versterking uit de waarteden St. An-
 toine en St. Marceau, op welke tijding, in het hoofdkwartier van
 den staf in het Luxemburg gekomen, graaf *Montalivet*, minister
 van binnenlandsche zaken, zich naar den generaal *Lafayette* begaf,
 om met hem de middelen te beramen tot het overbrengen der ge-
 vangenen. *Lafayette* was er tegen, zeggende dat zij volkomen
 veilig waren in een kamp van 20,000 man nationale gardes, 4,000
 soldaten van de lijne, drie korpsen kavallerie en den onmiddellij-
 ken personeel invloed van het beste gedeelte van Frankrijk, en dat
 hij voor het overbrengen niet instond.

Na eene korte deliberatie, nam de graaf *Montalivet* de ganache
 verantwoordelijkheid op zich, waarop de gewezenen ministers met
 veel overhaasting, onder eene sterke bedekking van de militaire
 magt, werden overgebracht, zoodat zij zich binnen 55 minuten, van
 Petit-Luxemburg in hunne oude vertrekken van het kasteel van
 Vincennes bevonden, echter niet zonder in eene gelatide vrees te
 verkeerren.

Te 10 uren 's avonds werd den veroordeelden het vonnis, door een
 degenwaarder van het hof der pairs voorgelezen, hetwelk zij met
 kalme en gelatenheid ontvingen. Slechts eene stem was voor het
 niet schuldig; 141 stemmen waren voor het vonnis; 20 waren voor
 het verzachten van het vonnis tegen *Chantelause* en *de Ranville*.

Den 22sten December te 5 uren des namiddags, was het te Parijs
 zeer onrustig; de nationale gardes waren aanhoudend onder de
 wapenen, en hoopen werkvolk liepen langs de straten, schreeuwende
 om het bloed der gewezenen ministers. In de werkplaatsen van de
 voorstad St. Antoine waren gansche stapels van patronen gevonden.
 De autoriteiten waren alle waakzaam. Verscheidene arrestatiën
 waren er nog bij de vorige gekomen. Het gouvernement zeide dat
 er zaamgezwoorenen van rang in de stad waren. Men zeide, dat
 er hoopen volks naar Vincennes gegaan waren. Alle winkels waren
 in het Palais Royal gesloten. Het volk verzamelde zich overal en
 even zoo de nationale gardes. Men vreesde niet het vallen van
 den nacht deze wachtdes nog te zien vermeederen. De koning had
 zich op zijn balkon vertoond en op de plaats van het Palais Royal.
 Hij was wel ontvangen, maar het gemeen zette deszelfs onstuning
 geschreeuw voort.

**REGTSBEDING DER MINISTERS IN
 FRANKRIJK.**

De ontwikkeling des beschuldiging door den heer *Maillie de
 Montjac*, hield over het algemeen dezelfde gronden in, welke we-
 ger door de beide andere commissarissen waren voorgedragen; in
 's bijzonder echter stelde hij het zich ten deel, het bepaald op-
 zet tot omverwerping der constitutie, aan te toonen, reeds voor
 de uitvaardiging der ordonnantien; beweeide hij, dat in den raad
 van ministers al de maatregelen waren vastgesteld, welke tot
 de handhaving derzelve noodzakelijk waren; inzonderheid dat het
 besluit was genomen om de hoofdstad, bij de geringste noodzaak,
 in staat van beleg te stellen; en dat eindelijk, wanneer het mi-
 nisterie in zijne middelen van voorzorg was te kort gekomen,
 zulke alleen aan de onverschachte en reemrijke pogingen der koning
 was toe te schrijven.

Men was voorts in de verdediging der beschuldigen te ver gaan; het ware genoeg geweest, wanneer men hen van het misdadig opzet had vrijgesproken; de lof aan hun bestuur toegedwaaid, was een dadelijk verwijt, aan de geheele natië gericht; en deze behoerde niet te worden gelasterd, alleen om de staftoffers hunner eigene onvoorzigtigheid te rechtvaardigen. Het was eindelijk onnoodig, om bij al deze bijzonderheden stil te staan; de verantwoordelijkheid der ministers was een beginsel, hoewel alle tegenspraak verhooren; de ordonnantien hadden ten doel, om zoo van de openbare instellingen, als van bijzondere wetten, af te wijken; alleen door de onderteekening dus, hadden de beschuldigen hunne magt te buiten gegaan, den staat aan de grootste rampen blootgesteld, zich schuldig gemaakt aan de misdaad; waarvan door het charter zelve de vervolging en straf wordt gevorderd.

De verdedigers hebben nogmaals getracht de aanklacht te wederleggen; de heer de *Martignac* heeft daartoe al de aangevoerde middelen bijeen gevoegd. Terwijl hij met de volgende woorden zijne redevoering eindigde: „Ik heb mijne taak volbragt; de regters zullen zich thans aan de hunne wijzen; zij is even mogelijk als gertig, doch hunne wijsheid; hun karakter waarborgen ons, dat wij niet dan een regtvaardig vonnis te wachten hebben. Geen invloed van buiten zal tot in deze hooge vierschaar doordringen.”

Na het eindigen dezer debatten, heeft het hof der pairs zich ten bemaatslaging begeven, en is op den 21sten dezer, des avonds ten tien ure het volgende vonnis uitgesproken.

Het hof, enz.

Overwegende, dat door de ordonnantien van den 25sten Julij, het charter van 1814, te gelijk met de wet der verkiesingen, en die welke de vrijheid der drukpers waarborgen; opzettelijk zijn geschonden.

Overwegende, dat, hoezeer de bijzondere wil van den toenmaligen Koning de medewerking der beschuldigen mag hebben veroorzaakt, zij echter daardoor van hunne verantwoordelijkheid niet zijn ontheven.

Overwegende, dat het ten processe blijkt, dat de beschuldigen, in hoedanigheid van verantwoordelijke ministers, de gezegde ordonnantien, waarvan zij de onwettigheid erkennen hebben geteekend; dat zij alle middelen hebben in het werk gesteld, om derzelver uitvoering te verzekeren; en dat zij eindelijk den Koning hebben geraden de hoofdstad in staat van beleg te verklaren, met oogmerk om langs dezen weg den wettigen weerstand harer burgers, met de wapenen te bedwingen.

Overwegende, dat alle deze handelingen de misdaad van verraad, bij art. 56 van het charter van 1814, voordien, doen stellen.

Verklaart de beschuldigen schuldig aan de misdaad van verraad. Overwegende, dat door geene wettelijke bepaling, de straf die deze misdaad moet volgen, is vastgesteld, en het hof dus in de noodzakelijkheid is, om in dit gebrek der nationale wetgeving te voorzien.

Gezien art. 7, 17, 18 en 25 van het strafwetboek;

Overwegende echter, dat er geene plaats voorhanden is, naar welke de misdadigers, die tot de straf van deportatie zijn veroordeeld, kunnen worden overgebracht.

Veroordeelt den Prins de *Bologna* tot eene eeuwigdurende gevangenis, en verklaart hem burgerlijk dood.

Veroordeelt den Graaf de *Peyronnet*, den Graaf *Guernon Ranville* en Victor de *Chantalaise* tot geene eeuwigdurende gevangenis, stelt hen, naar aanleiding van art. 28 en 29 van het strafwetboek, in staat van interdictie, en verklaart hen van hunne titels, rang en orden beroofd.

Veroordeelt al de beschuldigen gezamenlijk en ieder afzonderlijk in de kosten van den processe.

Mengelingen.

REIS OVER DE FRANSCHÉ WIJSBEGERTE.

Het is vooral in den tegenwoordigen toestand van Europa de heilige plicht van ieder, die er zich toe in staat gevoelt, met mond en pen den verdorven invloed tegen te gaan die liberale theorieën, die niet ongevoelig aan een zich afom verspreidenden beschuldigen heel Europa dreigen in vlammen te doen opgaan. De geest der Fransche filosofie, die reeds zoo vele jammeren aan ons werelddeel heeft berokkend, moet door de vereenigde stem van alle welmeenenden bestreden worden, al zou ook deze strijd geene andere ten gevolge hebben. — Het zal wellicht niet geheel vruchteloos zijn, eenige beginselen, door haar verward of verdonkerd naar vermogen weder toe te lichten. Vooraf een woord over deze filosofie zelve.

Voltaire beroemde zich de Engelsche letterkunde het eerst in

Frankrijk ingang te hebben doen vinden: door de Fransche voornamelijk is zij in het verder Europa doorgedrongen. Of deze invloed over het algemeen voordelig of ongunstig, op de latere voortbrengselen van wetenschap en kunst gewerkt hebbe, staat ons hier niet te beslissen; (*) maar zeker is het dat hij in een staat van zaken, als de toenmalige in Frankrijk was, voor waarheid en zedelijkheid allerverderfelijkt moest worden.

Daar de waarachtige vrijheid, die bovenal uit de heersering gesproten is, niet tot Frankrijk was gedrongen, ging er de beschaving, reeds sedert *Frans I.*, bijna enkel van het hof uit. Ook in dit opzigt bevatte het gezegde van *Lodewijk XIV.*, dat hij de Staat was, maar al te veel waarheid. Het volk moest dus natuurlijk bij den voorbeeldeloos diep gezonken staat der zeden aan het hof van *Lodewijk XV.*, en voorgegaan door een zoo verdorven schrijver als *Voltaire* was, uit Englands plant- en bloemhof, bij eenigen hoeg, oneindig veel van het verderfelijktste en doodlijkste vergif inzuigen. Het ongeloof van lord *Herbert*, *Shaftesbury*, den graaf van *Rochester*, *Bolingbroke* en vele anderen werd op Franschen bodem overgebracht, en gemengd in den zwijmeldrank van een bekoorlijken en wegstependen stijl, geheel Europa aan den mond gezet. Met ongeloof en zedeloosheid gingen staatkundige begrippen hand aan hand, die, algemeenen ingang vindende, niet konden nalaten de stevigste zuilen van kerk en burgerstaat omver te woeien. Want waar men eene heiligschennende hand naar de godsdienst uitstrekt, daar is het met waarheid, volksgeluk en inwendigen vrede gedaan.

Trouw is het de voortgangen aan te zien welke deze valsche wijsbegeerte alomme gemaakt heeft. In Duitschland nam zij eene geheel eigendommelijke en naar den inborst eener diepende natië gewijzigde rigting aan, en doordrong meer nog den tempel der wetenschappen dan het gebouw van den staat. In Zwitserland beroemde zich *Voltaire*, in het laatste van zijn leven, het zog yer gebracht te hebben, dat in den kweekhof der hervorming (*Génève*) niet meer dan eenige schooiers de beginselen des christendoms aankleefden. In Frankrijk werd de valsche wijsbegeerte eene der hoofdoorzaken, die de vreeselijke gebeurtenissen der eerste omwenteling in dat rijk verbreidden en daarstelden. Het blijkt onmiskenbaar uit verscheidene der voornaamste Fransche dagbladen en tijdschriften, dat de yderfelijke leer der vroegere vrijgeesten, ware het mogelijk, met verdubbelde woede het dreigend hoofd weder opsteekt. Wat is voor ons dierbaar vaderland zoo noodig, als het uitroeijen van begrippen die nimmer tot hare echte nationaliteit behoord hebben, en thans meer dan ooit, mogten zij veld winnen, hetgeen God verhoede, ons onfeilbaar in den draaikolk der omwentelingen van een naburig gewest, en tevens in de diepste ellende en den verachtelijksten staat van vernedering zouden storten?

(*) Men zie daaromtrent *Hilberdijks* verhandeling over het Nat. verband van Dichtkunst en Wijsbegeerte, bekroond in 1778.

EEN ANGLUISTERD GESPREK BINNEN EEN DER HOOFSTEDEN VAN ONS VADERLAND.

A.
Hoe, Jansie! gij nocht niet met haar 't wachende Oorlogvalde
B.
Ik kan niet... 'k ben te klein... en ook geen grootveld
A.
Wat is 't de moed der zelt in de allenmant gelagen?
B.
Neen! — maar men moet de zaak eens ernstig overwegen
Dat heesgaan is gewis geen gekheid... want de dood...
Gij mist het vaderland... gij stet zijn angst en dood...
En gij...
Ja, 'k hilt het vaderland...
A.
Wat! — gunnen, — tis wat moois! — wie hier besluitloos staat,
Niet helpt, waar niet helpt, is slechts een overstaak
B.
Maar...
Zoo 't u 't vervullen van uw pligten niet mogt leeren;
Kij dan die alreeds...
B.
Maar 'k ben niet vrij; heilse! 'k doe al wat ik kan
A.
Dat 's hard; — want niets dan schande is in uw daad gelegen
Uw vader zal toch niet...
B.
Mijn Moeder is er tegen.
A.
Maar Vader...
B.
Mijn Vader knikt of schudt; naar Moeder schudt of knikt.
Zoo! Zoo!... maar om wat reën is moederlief er tegen?

1007 edentari en 1008 ...
 Het land wordt wel ...
 Wat goed of slecht drukt, bij ons is altijd pret.
 Mijn Moeder wil de zorg aan anderen overlaten.
 En voor het vechten zijn de Schutters en ...
 De Hummels leven ook van de gaas, de bijen doen ...
 Ook mijn broeder ...
 (Heengaande.)
 't is wel... die lieve Maeder!

Toen *Claiton Moreau*, zijne nieuwe scheikundige benaming uitvond, verkreeg deze wetenschap, eenen meer stelselmatigen vorm, en werd onderscheiden, door de benaming van scheikundig stelsel van *G. M.* Later werd de leer van *Davy* aangenomen. Deze wijze van deze wetenschap te beschouwen, werd tot onderscheiding van dat van andere stelsels genoemd: *scheikundig stelsel van Davy*. Zoo zag het ook met andere wetenschappen, vooral in het onderwijs, waarvan wij in de latere tijden het eene stelsel door het andere zagen verdringen. Thans heeft zulks ook plaats met de tegenwoordige omwentelingen, die door den *Courrier Français*, in het rijk der *reguliere stelsels* zijn opgenomen. De laatste omwenteling geeft hij den naam van: *système de révolution régulière parisienne*. De menigvuldige omwentelingen die wij, in een tijdsbestek van naarwieliks 40 jaren, elkander hebben zien opvolgen, maakte deze classificatie noodzakelijk, om onze kinderen later niet in de war te brengen. De Belgische en Poolische omwentelingen behooren dus tot het *reguliere Parijsche stelsel van omwentelingen*. Wezenlijk eene schrede nader tot de algemeene verlichting en behaven!

VADERLANDSCHE GIFFTEN.

Breda, den 29sten December.

Den 27sten dezer ontvangen:

- Uit Raamsdonk van H. B. 12
- van L. F. 12
- Uit Rotterdam van N. W. 50
- benevens 50 paren wollen sokken en 48 blaauwe slaapmutsen (in plaats van 50 als de brief inhield.) 6
- Uit Amsterdam van X. 6
- benevens 6 paren wollen sokken en 6 blaauwe slaapmutsen. 12
- Uit Zutphen van den Heer K. te L. 12
- benevens 18 paren wollen sokken en 12 blaauwe slaapmutsen. 48
- Uit Zutphen van den Heer Z. 48

Den 29sten December ontvangen:

- Uit Zutphen van D. L. 15
- Van V. K. van twee kinderen uit hun spaarpot, uit den Tielerwaard, prov. Gelderland. 15
- Door de zorgen van den Heer A. Bakhuizen te 's-Hage, 145 paren wollen sokken, 171 blaauwe slaapmutsen en 268 als: van G. W. 24 paren Wanten, van J. L. uit Schiedam 25 paren van N. N. 6 paren, van een onbekenden 6 paren, van A. Z. 18 paren, van een onbekenden 6 paren, van Jonkvrouwe N. N. 22 paren, van N. N. uit 's-Hage 40 paren, van N. N. 18 paren, van N. N. P. 17 paren, van de redactie van het *Advocaat-Blad* 20 paren, van M. W. 28 paren sokken, van den dienstmeisje A. D. H. 6 paren, van L. B. 12 paren sokken en 6 slaapmutsen, van twee dienstmeisjes G. M. en F. H. 12 paren wanten en 6 slaapmutsen, van een onbekenden 2 wollen slaapmutsen, van S. P. 24 slaapmutsen, van een onbekenden 24 wollen, van een onbekenden 24 wollen B. H. en A. B. C. 54 paren Wanten, 87 paren sokken, 69 slaapmutsen. Voor de Haagse schutterij van S. R. 6 paren Wanten en 10 slaapmutsen, van een onbekenden 12 paren sokken.
- N. B. Van deze zijn, door den heer Bakhuizen, direct verzonden, 200 paren Wanten, 75 wollen sokken en 100 blaauwe slaapmutsen naar de fortspijlers en liefsknechten en is het evenzeer alhier ontvangen geworden, naar het spijlertentement van de fortspijlers.
- Van den heer H. 25
- Van C. v. B. Secretaris van eene gemeente ten platten lande, in de provincie Noord-Brabant, drie recepten der Nationale geldleening 1830, ieder groot 1/2 30, bestemd voor den aankoop van Wanten, kousen, enz. 15

Te zamen 466 paren.

Sedert onze vorige opgave is het volgende verzonden:
 Naar Willemsdorp aan den heer Schout bij nacht van der Straaten, kommanderande de flotillen op de rivieren, enz. 1,050 paren Wanten zonder vingers, om aan de manschappen dier onderscheiden afdelingen te water, te worden uitgedeeft.

ADVERTENTIEN.

Binnen kort zal in het licht verschijnen:
 Een uitmuntend gelijkend Portret van *J. B. den IJzermaet* Generaal V. A. N. G. E. L. N., Opperbevelhebber van het noordelijk leger, geteekend en op steen gesneden door den kunstenaar *F. O. N. T. E. N. A. Y.* Rottreschilder van H. M. de Koninkrijken der Nederlanden, thans sergeant majoor bij de Haagse schutterij te Breda.

De teekenaar, welke het geluk had, zoo veel tijd dagelijks bij Z. E. de Generaal door te brengen, als hij voor zijne teekening nuttig oordeelde, heeft niet getuigd in algemeene bewondering over de treffende gelijknissen uitvoering, wege te mogen dragen.

T E R B U R B I N N E N B R E D A: Een G. E. M. E. U. B. I. L. E. E. R. D. E. D. O. V. E. N. K. A. M. E. R. bij fetsoenlijke lieden, met of zonder de Kost, in het best gedeelte der Stad.
 Nader oeffrigt bij de Uitgevers dezer.

De ondergeteekende berigt het Bredasche publiek, dat zij door de strenge vorst met het schip niet vander heeft kunnen komen dan tot het Kralinger Veer. Zij is alhier in de noodzakelijkheid gebracht hare reis per as door te zetten; door het aanzienlijk getal Sujetten en goederen, zal haar dit eenige weinige dagen verhinderen om het geannonceerde stuk te Breda op te voeren. Zij beveelt zich op nieuw in de gunst van het kunstminnend publiek; hoopt dat hare moeilijke positie, waarin zij zich met het gezelschap thans bevindt, eene schadeloosstelling daardoor zal bekomen.

A. C. OTTINGH,
 Directrice.

Bij den Boekhandelaar C. C. V. A. N. D. E. R. H. O. E. K. te Leiden, is dezer dagen uitgekomen en verzonden, de tweede uitgaaf van R. O. E. M. E. R., gedenkschrift van den uittocht der H. H. S. T. U. D. E. N. T. E. N. van de Hooge School te Leiden ten heiligen strijd op den 13 November 1830. — In dit stuk komen voor: de allezins treffende aanspraak van den Hoogleraar Mr. C. J. van A. S. S. E. N., en die van andere Heeren te dezer gelegenheid gedaan; alsmede de naamlijst der uitgetrokken H. H. Studenten. Prijs 50 Cents.

De G. E. B. R. O. E. D. E. R. S. V. A. N. C. L. E. E. T. in 's-Gravenhage, Amsterdams, eigenaars geworden zijnde van de nog verhanden zijnde exemplaren van den G. I. D. I. S. voor de O. N. D. E. R. - O. F. F. I. C. I. E. R. E. S. t. e. n. K. O. R. P. O. R. A. A. L. S. van de I. N. F. A. N. T. E. R. I. E., door den Kapitein G. F. S. C. H. A. R. T. E. N., derde druk, vermeerderd met een Bijvoegsel over de V. O. O. R. P. O. S. T. E. N. D. I. E. N. S. T., zoo zijn dezelve thans, bij hen en Correspondenten à fl: 25, te bekomen. Het onderrigt omtrent de voorpostendienst *afzonderlijk*, à 25 Centen. De uitgevers dezer zijn ook bij voortdoring ingerigt tot de levering, aan de korpsen der Armée, de Mobile en rustende Schutterijen, en de Heeren Officieren, met het voeren der Administratie belast, van de daartoe benodigde Formulieren en Registers, enz., naar de Modellen, door de respectieve Autoriteiten voorgeschreven, waaraan eene volledige Naamlijst gratis te bekomen is.

Bij de G. E. B. R. O. E. D. E. R. S. D. I. E. D. E. R. I. C. H. S. te Amsterdam wordt heden uitgegeven:
Kentameling van Acten, Instructien, Verhooren, Pleydooyen, enz. betrekkelijk het Proces der Heeren DE PEIJER, RONNET, DE POLIGNA, OY, DE BOUTIER, TELAUXE, en DE GUEBEN, ON, B. A. M. V. I. L. L. E., Ex-Ministers van Frankrijk onder Koning K. A. R. L. X., No. 1 enz.

Dit werk wordt, naar gelang van den voortgang der procedures, flagelijks, blaadgewijze, à 15 Cents per vel druks, franco per post, afgeleverd, met dezelfde letters in denzelfden smaak gedrukt, als in der tijd, de procedures van DE P. O. T. T. E. R., bij de Redactie van het Algemeen Handelsblad zijn afgegeven.

Ofschoon de uitgever, gemaakt heeft van het succes dezer hunne onderneming tot het in een geschikt boekje zamen te vatten, der, voor de geschiedenis, blyvende oorkonden en bescheiden van het opgemelde A. L. L. E. R. G. E. E. N. K. W. A. A. R. D. F. O. S. T. E. R. E. C. T. S. G. E. D. I. N. G., zoo men zamen, zoo toch denigen, de oplage naar het debiet te kunnen regelen, en noodig, daartoe hunne landgenooten nit, *overwijd*, bestellingen aan hen, of aan anderen gewonen Boekhandelaar (of ook aan de Post-Directieuren) *vrucht-vrij* op te geven.